

Asia: VN/24069/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunnon antajasta

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry kokoaa yhteen kiinteistöalan ja rakennuttamisen vastuulliset ammattilaiset kunnista, valtiolta ja yksityiseltä sektorilta. Jäsenemme ovat asuntojen, toimitilojen ja infrastruktuurin omistajia, rakennuttajia ja käyttäjiä sekä näiden ammattimaisia edustajia. Jäsenemme investoivat rakennetun ympäristön uudis- ja korjaushankkeisiin vuosittain 5–10 mrd. €. Raklin jäsenten omistama kiinteistökanta Suomessa on noin 100 milj. m².

Lausunto

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Esitysluonnoksen tavoite on kannatettava. Datakeskusrakentamisen myötä voimakkaasti kasvava sähkön kysyntä ja sääriippuvaisen sähkön tuotannon lisääntyminen tuottavat huomattavia haasteita sähkön riittävyyteen ja sähköverkkojen siirtokapasiteettiin liittyen. Vuosikymmenen loppuun mennessä tarvittavan säätökapasiteettitarpeen on arvioitu olevan noin 1000 MW. Näillä näkymin vuoden 2030 loppuun mennessä säätökapasiteettia on toteumassa vain muutamia satoja megawatteja.

Suomalaisten rakennusten kysyntäjoustopotentialiaali on suuri, noin 3,0–3,4 GW. Tämä on otettavissa käyttöön suhteellisen helposti ilman suuria investointeja, ja joustoa on mahdollista saada pitkäaikaisesti toisin kuin akustoilla, jotka eivät tuo turvaa pitkäkestoisissa häiriötilanteissa. Rakennusten joustokykyä voidaan hyödyntää sekä sähköpulan ehkäisemisessä että siirtokapasiteetin riittävyyden varmistamisessa. Aggregaattorin välityksellä rakennukset voivat osallistua aFRR-

markkinaa, jolloin esimerkiksi säädetään rakennusten lämpöpumppujen tehoa hieman ylös tai alas ilman, että se vaikuttaa huomattavasti rakennuksen olosuhteisiin. Rakennukset voivat osallistua myös DSO siirtojenhallinnan markkinaa, mikä tuo helpotusta tarpeeseen vahvistaa jakeluverkkojen kapasiteettia.

Etusijamenettely on yksi keino hallita verkkokapasiteetin riittävyyttä ja kannustaa joustavan tuotannon rakentamiseen. Nyt ehdotettu malli ei kuitenkaan tuo uusia kannusteita kulutusjoustopuolelle, missä säätökapasiteettia olisi toteutettavissa huomattavasti kustannustehokkaammilla ja ilmastoystävällisemmillä ratkaisulla.

Ehdotamme, että 20 e §:n 1 momenttia täsmennetään seuraavasti:

1. Joustositoumuksen piiriin hyväksytään tasa-arvoisesti (i) säästä riippumaton joustava sähköntuotantokapasiteetti, (ii) sähkövarastot sekä (iii) sähköisesti ohjattava kulutusjousto (kysyntäpuolen jousto), suorana tai aggregoituna, mikäli niiden vaikutus sähköjärjestelmän riittävyyteen on vastaava.
2. Kulutusjousto voi osoittaa vaaditun tehojoustopuolelle (i) hyväksytyllä markkinapaikkatarjouksella (esimerkiksi siirtojenhallinnan markkinalla tai reservimarkkinoilla), (ii) reservitoimittajasopimuksella tai (iii) auditoidulla mittaustiedolla, jotka todentavat vaaditun huipputehon leikkaamisen tai kuormansiirron useamman tunnin järjestelmäriittävyytilanteissa. Uutta sertifiointimekanismia ei ehdoteta, jottei hallintotasa kasva.
3. Kun kulutusjousto toteutuu aggregoidulla portfolioilla, portfolio voidaan hyväksyä yhtenä sitoumusyksikkönä, sitoumus mitoitetaan portfoliotasolle ja yksittäisen kohteen ei tarvitse kattaa portfolion vaatimusta yksin.

Useissa kiinteistöissä sähköliittymän suurentaminen on ajankohtaista juuri nyt johtuen EPBD:n asettamista latauspaikkavaatimuksista. Etusijamenettely koskisi myös olemassa olevia liittymiä, joita suurennetaan. Latauspaikkojen asentamisen myötä kiinteistöt päätyisivät helposti luokkaan 2. Tällöin tilanne, jossa lain velvoittamaa investointia ei saataisi välittömästi tuottavaan käyttöön, olisi kiinteistönomistajan kannalta kohtuuton.

Jakeluverkon kapasiteetin tehokkaan käytön kannalta olisi tärkeää myös saada "haamuvaraukset" pois verkosta, jotta varattu mutta käyttämätön kapasiteetti vapautuisi oikeasti eteneville hankkeille.

Salo Aino
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry